

ΕΚΦΡΑΣΗ - ΕΚΘΕΣΗ

Α΄ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Το κείμενο πραγματεύεται τη γεφύρωση του χάσματος των γενεών. Πρώτος ο Πλάτωνας και κατόπιν ο Αριστοτέλης έκαναν λόγο για το ζήτημα. Σήμερα το χάσμα μεταξύ των γενεών έχει διευρυνθεί εξαιτίας κυρίως ψυχολογικών και κοινωνικών λόγων. Οι μεγαλύτεροι προσπαθούν να επιβάλουν τις απόψεις τους με καταπιεστικό τρόπο, ενώ οι νέοι αντιδρούν με διάφορους τρόπους. Αξιοσημείωτο είναι ότι και οι δύο πλευρές ρίχνουν τις ευθύνες ο ένας στον άλλο δυσκολεύοντας περαιτέρω την κατάσταση. Για να αμβλυνθεί το χάσμα απαιτείται ειλικρίνεια και ευθύτητα, κυρίως από την πλευρά των μεγαλύτερων, καθώς και ανάληψη ευθυνών. Επίσης, η αποφυγή συγκάλυψης των προβλημάτων, αλλά η από κοινού αντιμετώπιση θα φέρει πιο κοντά τις δυο γενιές, καθώς και η αμοιβαία εμπιστοσύνη και διάθεση για συνεργασία. Συμπερασματικά, η αποφυγή της υπερπροστασίας θα συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος.

B1. α - Λ, β - Σ, γ - Λ, δ - Λ.

B2.

α. Θεματική Πρόταση: «Το σπουδαίο και αξιοπαρατήρητο σ' αυτήν τη διάσταση είναι η μετατόπιση των ευθυνών τόσο των ενηλίκων όσο και των εφήβων».

Λεπτομέρειες: «Αν δηλαδή ... προκαταλήψεις τους».

Κατακλείδα: Παραλείπεται.

β. Ο τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι η σύγκριση – αντίθεση.

γ. Στην θεματική πρόταση της παραγράφου αντιτίθενται οι θέσεις για την ευθύνη των ενηλίκων και των εφήβων. Στις λεπτομέρειες της παραγράφου παρουσιάζονται οι απόψεις για την μετατόπιση ευθυνών των δύο αντιτιθέμενων μελών: «φταίνει τα ίδια και οι «επαναστατικές» τους αντιλήψεις, όπως υποστηρίζουν οι πρώτοι - οι νέοι ρίχνουν την ευθύνη για την αποτυχία τους εξ ολοκλήρου στους γονείς και στους ενηλίκους». Γίνεται επίσης χρήση της λέξης αντίθετα.

B3. Παραδείγματα κυριολεκτικής: ατομικά δικαιώματα, δημιουργία του πολιτισμού.

Παραδείγματα μεταφορικής: «τα παιδιά πάρουν τον κακό δρόμο», να βαδίσουν καινούριους δρόμους, ένα σκαλοπάτι για μεγαλύτερη υπευθυνότητα των νέων.

B4.

ψυχοσύνθεση: προσωπικότητα.

ανεπάρκεια: έλλειψη.

διάσταση: διαφωνία.

στάση: θέση.

αναστέλλει: σταματά.

B5. «Ιδιαίτερα σ' αυτό το σημείο η ειλικρινής συμπαράσταση στα προβλήματα της παιδείας, της εκλογής επαγγέλματος και της επαγγελματικής αποκατάστασης θα διαλύσει πολλές προκαταλήψεις», ενεργητική σύνταξη.

Μετατροπή σε παθητική: Ιδιαίτερα σ' αυτό το σημείο οι πολλές προκαταλήψεις θα διαλυθούν από την ειλικρινή συμπαράσταση στα προβλήματα της παιδείας, της εκλογής επαγγέλματος και της επαγγελματικής αποκατάστασης.

Γ. Παραγωγή λόγου

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ζητείται άρθρο άρα είναι απαραίτητος ο τίτλος: «Το χάσμα των γενεών»

Ενδεικτικός Πρόλογος

Η διάσταση ανάμεσα στις δύο γενιές θεωρείται αποτέλεσμα της κοινωνικής εξέλιξης της ανθρωπότητας και έως ένα σημείο είναι φυσιολογική κατάσταση, αφού οι άνθρωποι διαφορετικής ηλικίας, συνήθως, αποξενώνονται πνευματικά ή/και συναισθηματικά. Οι μορφές εκδήλωσής του είναι ποικίλλες, πολλοί, όμως, είναι και οι τρόποι αντιμετώπισής του.

Α' Ζητούμενο

Μορφές εκδήλωσης του φαινομένου

Είναι ποικίλες και ανάλογες με τις εποχές και τις κοινωνίες.

- Οι δυο γενιές αδυνατούν να έχουν μια ελάχιστη βάση επικοινωνίας.
- Κάθε πλευρά είναι επικριτική και απορριπτική προς την άλλη.
- Μεμονωμένα περιστατικά γενικεύονται και θεωρούνται χαρακτηριστικά όλης της γενιάς.

Οι μεγάλοι κατηγορούν τους νέους ότι:

- δεν έχουν το στοιχειώδη σεβασμό προς τους μεγάλους
- έχουν υπερβολικές και παράλογες απαιτήσεις
- διακρίνονται από γενική αδιαφορία και παθητικότητα
- απομακρύνονται από την παράδοση και τη θρησκεία
- καταστρέφουν τη γλώσσα, χρησιμοποιώντας αποσπασματικό λεξιλόγιο και ξενικές λέξεις
- γκρεμίζουν βασικές ηθικές αρχές, αξίες και ιδανικά
- υιοθετούν ξενόφερτα πρότυπα και είδωλα (ένδυση, μουσική,

συμπεριφορά)

- συγκροτούν ομάδες αναρχικές, περιθωριοποιούνται, και γενικότερα έχουν πνεύμα διάλυσης και καταστροφής.

Οι νέοι κατηγορούν τους μεγάλους ότι:

- είναι αυταρχικοί και συντηρητικοί, εγωιστές και μονολιθικοί
- εξιδανικεύουν ένα αμαρτωλό παρελθόν, που βαρύνουν δυο παγκόσμιοι πόλεμοι και δεκάδες τοπικοί
- είναι υποκριτές, φιλοπόλεμοι, άδικοι, αντιδημοκρατικοί
- τα έργα είναι ανακόλουθα των λόγων τους.

Β' Ζητούμενο

Τρόποι αντιμετώπισης

Οι μεγάλοι είναι αναγκαίο να:

1. Εγκαταλείψουν τον άκαμπτο συντηρητισμό, το στείρο διδακτισμό και την ηθικολογία.
2. Διαλέγονται με τους νέους, δείχνοντας διάθεση για ειλικρινή συνεργασία.
3. Κατανοήσουν πως ο υπερπροστατευτισμός αναστέλλει την υπευθυνότητα των νέων και προκαλεί συνήθως έντονες αντιδράσεις.
4. Αποδεικνύουν έμπρακτα πως έχουν εμπιστοσύνη στους νέους και να τους παροτρύνουν να αναλάβουν ευθύνες και πρωτοβουλίες, ώστε να δοκιμαστούν σ' όλους τους τομείς της ζωής.
5. Προγραμματίσουν την έγκαιρη αποχώρησή τους από την εργασία, ώστε να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας για τους νέους.
6. Κερδίσουν την εμπιστοσύνη των νέων με την ειλικρίνεια, την ευθύτητα και τη συνέπεια λόγων και έργων. Η συγκάλυψη και η προσπάθεια ωραιοποίησης γεννούν την απέχθεια και το χλευασμό από τους νέους.
7. Κατανοήσουν τα προβλήματα των νέων και την ιδιαιτερότητα της ηλικίας τους, αποδεχόμενοι ότι κάθε εποχή έχει τη δική της

κοσμοθεωρία και ηθική.

8. Αποβάλουν τις προκαταλήψεις, το φανατισμό και το πείσμα.
9. Να κάνουν την αυτοκριτική τους, να παραδεχτούν τα λάθη τους και να αναδειχθούν σε πρότυπα με τη ζωή και τα έργα τους.

Οι νέοι οφείλουν να:

1. Σέβονται τους ώριμους, να αποδέχονται τα επιτεύγματα, την πείρα και τη σοφία τους.
2. Να τιμούν τους αγώνες των μεγάλων και να κατανοούν την αδυναμία τους για γρήγορη προσαρμογή στην αλλαγή των καταστάσεων, παίρνοντας υπόψη τις συνθήκες στις οποίες εκείνοι διαμορφώθηκαν.
3. Μη διακρίνονται από στείρα και άγονη αμφισβήτηση αλλά από καλόπιστη διάθεση και πνεύμα συνεργασίας.
4. Συνειδητοποιήσουν ότι κανείς δεν είναι τέλειος και ότι η πείρα και η εμπειρία των μεγάλων είναι απαραίτητη και ευεργετική.
5. Αποβάλουν την παθητικότητα, την αδιαφορία και την τάση για καλοπέρας, γιατί η πρόοδος και η εξέλιξη επιτυγχάνονται με αγώνες και θυσίες.
6. Μην είναι κυνικοί, μηδενιστές και εύπιστοι, αλλά ειλικρινείς, σοβαροί, υπεύθυνοι, εργατικοί, ανιδιοτελείς και με μέτρο ορθολογιστές.
7. Κατανοήσουν ότι ο σεβασμός από τους άλλους και τα δικαιώματα δεν παρέχονται αλλά κατακτώνται με την προσωπική προσπάθεια και τη συνέπεια στις υποχρεώσεις.

Ενδεικτικός Επίλογος

Χρειάζεται προσπάθεια και επιμονή και από τις δύο ηλικίες προκειμένου να γεφυρωθεί το χάσμα γενεών. Με αυτόν τον τρόπο οι διαπροσωπικές σχέσεις θα ομαλοποιηθούν και θα κυριαρχήσει ο διάλογος, η κατανόηση, η συνεργασία και ο διάλογος. Οι ωφέλειες θα είναι πολλές τόσο για το ίδιο το άτομο όσο και για το σύνολο της κοινωνίας.